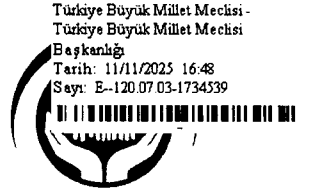

T.C.
AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

2025 AİLE YILI

ACELE

Sayı : E-72079556-610-18427910

Konu : Soru Önergesi (7/28604)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

7/28604
6K 168

İlgi : 30.05.2025 tarihli ve 1638048 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde alınan Ankara Milletvekili Sayın Semra DİNÇER tarafından Bakanlığımıza yöneltilen 7/28604 Esas Numaralı soru önergesine, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99 uncu maddesi uyarınca hazırlanan cevabi yazımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Mahinur ÖZDEMİR GÖKTAŞ
Bakan

Ek: 7/28604 Cevap Metni (3 Sayfa)

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Doğrulama Kodu: 24A51E41-2AEA-4388-9C0A-9CD58CD3E637

Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/ashb-cbys>

Eskişehir Yolu Söğütözü Mah. 2177. Sk. No:10/A Pk: 06510 Çankaya/ ANKARA

KEP Adresi : ashb@hs01.kep.tr

Bilgi için:Samiye BULUN
Çocuk Gelişimcisi
Telefon No:(312) 705 58 09

Ankara Milletvekili Sayın **Semra DİNÇER**'e Ait 7/28604 Esas Numaralı Yazılı Soru
Önergesine İlişkin Cevap Metni

Bakanlığımızca, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları aracılığıyla başta 3294 sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanunu olmak üzere 2022 sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanun ve diğer mevzuat hükümleri doğrultusunda sosyal yardım programları yürütülmektedir. Yürütülmekte olan sosyal yardım programları düzenli ve süreli nitelikte olmak üzere aile yardımları, barınma ve gıda yardımları, engelli yaşlı yardımları, sağlık yardımları, eğitim yardımları ve proje destekleri olarak sınıflandırılmaktadır.

2015 yılında Türkiye'de Doğum Yardımı programı yürürlüğe girmiştir. Uygulama kapsamında, canlı doğan birinci çocuk için 300 TL, ikinci çocuk için 400 TL, üçüncü ve sonraki çocuklar içinse 600 TL tutarında doğum yardımı yapılmakta iken 2025 yılının Aile Yılı ilan edilmesi ile birlikte nüfusumuzun güçlendirilmesi amacıyla geliştirilen politikalar kapsamında ve 633 sayılı Sosyal Hizmetler Alanında Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Ek 4 üncü maddesinde yapılan değişiklik doğrultusunda ve 10.04.2025 tarihli ve 32866 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Doğum Yardımı Yönetmeliği çerçevesinde doğum yardımı programı revize edilmiştir.

Bu kapsamda Türk vatandaşlarına, 01.01.2025 tarihi ve sonrasında canlı doğan çocukları için başvuru yapılması ve Türkiye'de ikamet ediyor olmaları koşuluyla muhtaçlık şartı aranmaksızın; 1. çocuk için tek seferlik 5.000 TL, 2. çocuk için çocuk 5 yaşını tamamlayana kadar (altmışıncı ay dâhil) aylık 1.500 TL, 3. ve üzeri çocuklar için çocuk 5 yaşını tamamlayana kadar (altmışıncı ay dâhil) aylık 5.000 TL tutarında düzenli doğum yardımı yapılacaktır.

Öte yandan Bakanlığımızca yürütülen sosyal yardım programları, özellikle ailelerin ihtiyaçlarını gözeterek şekilde uygulanmakta olup, kadınların yoksulluktan daha fazla etkilendiği ve yoksulluk riski ile daha fazla karşılaştığı gerçeğinden hareketle düzenli yardım programlarından %61'i kadınlara verilmektedir.

Hak sahiplerinin kadın olduğu Eşi Vefat Etmiş Kadınlara Yönelik Yardım, Şartlı Sağlık Yardımı, Doğum Yardımı, Asker Ailelerine Yönelik Yardım, Çoklu Doğum Yardımı gibi düzenli yardımlar ile Aile Destek Merkezi (ADEM) Projeleri ve Sosyal Dayanışma Merkezi (SODAM) Projeleri tüm yardım programları içerisinde önemli bir paya sahiptir. Söz konusu yardım programlarında ödemelerin kadınlara yapılması öncelenmektedir. Böylelikle kadınların ekonomik ve sosyal statülerinin güçlendirilmesi ile toplumsal hayata katılımlarının artırılması hedeflenmektedir.

Diğer taraftan Bakanlığımız denetiminde faaliyet gösteren özel kreş ve gündüz bakımevleri 30.04.2015 tarih 29342 sayılı Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren Özel Kreş ve Gündüz Bakımevleri ile Özel Çocuk Kulüplerinin Kuruluş ve İşleyiş Esasları Hakkında Yönetmelik kapsamında hizmet vermektedir. Erken çocukluk döneminde yer alan tüm çocukların kreş hizmetlerinden eşit olarak yararlanabilmesi ve ilerleyen dönemde hizmetler aracılığı ile sosyal ve ekonomik düzey farklılığı olmadan fırsat eşitliğinin sağlanabilmesi amacıyla mevzuat doğrultusunda kapasitelerinin yüzde üçü, il müdürlüklerimizce tespit edilerek Ücretsiz Bakım Hizmeti çocukların ücretsiz yararlanması için kullanılmaktadır. Ücretsiz bakım hizmetinden;

- Ekonomik durumlarına bakılmaksızın şehit ve gazi çocukları, Bakanlığımıza bağlı kuruluşlarda korunma ve bakım altında bulunan çocuklar ile cezaevlerinde hükümlü ve tutuklu olan anneleri ile birlikte kalan çocuklar,

- Ekonomik gücü yeterli olmayan ailelerin çocukları ile ekonomik güçlük içindeki anne veya babası vefat etmiş çocuklar, tek ebeveyni ile yaşayan çocuklar, engelli ebeveyni olan çocuklar ile kadın konukevinde bulunan veya ayrılan kadınların çocukları yararlandırılmaktadır.

Ayrıca çocukların sağlıklı gelişimini desteklerken aynı zamanda özellikle kadınların iş ve aile yaşamı uyumunun sağlanmasını desteklemek amacıyla çalışmalar yürütülmektedir. Uluslararası uygulamalarda Childminding ve Türkçe’de Komşu Anne Uygulaması olarak adlandırılan bakım modelinde birden fazla çocuğun bakımının ev ortamında sağlanması hedeflenmektedir. Bakanlığımız ve UNICEF iş birliğinde “*Nitelikli Çocuk Bakıcıları Aracılığıyla Ev Temelli Çocuk Bakım Hizmet Modeli Geliştirme Projesi*” kapsamında; çalışma hayatında yer alan kadınların çocuklarının nitelikli ve eğitilmiş bakıcılar aracılığıyla bakımlarının yapılacağı ve ev temelli çocuk bakım hizmetlerinin yürütülmesini sağlayacak bir sistem oluşturulması amaçlanmaktadır. Söz konusu sistemin bir diğer amacı da özellikle kadınlar için iş ve aile yaşamı uyumunun sağlanmasıdır. Uluslararası uygulamalarda söz konusu sistem gerek bakım ekonomisi içerisindeki kadınların kayıtlı istihdama alınması gerekse bu sayede çocukları için bakım hizmetinden faydalanan kadınların istihdama kazandırılması açısından etkili bir model olarak değerlendirilmektedir. Proje içerisinde her aşamanın pilot çalışmalarla değerlendirmeye alınması planlanmış olup sistemin Bakanlığımızın rehberliğinde erken çocukluk dönemine yönelik bakım hizmetlerinin ailelerin ve bakıcıların öz değerlendirmesini de içerecek şekilde oluşturulması hedeflenmektedir.

Diğer taraftan kadın istihdamının artırılması, Bakanlığımızın öncelikli çalışma alanları arasında bulunmaktadır. Bu kapsamda, iş ve aile yaşamının uyumlaştırılması amacıyla işgücü piyasasını düzenleyen kanunlarda önemli değişiklikler yapılmış ve önemli ilerlemeler kaydedilmiştir. Bu kapsamda;

- Yarı zamanlı çalışmaya ilişkin düzenleme ile özellikle doğumun ilk ayları için kadınlara annelik ve çalışma hayatını daha kolay bir şekilde yürütebilme imkânı sağlanmaktadır.
- Anneler doğum sonrası yarı zamanlı çalışarak tam ücret alabilmektedir. Bu düzenleme ile hem bebeğin ilk altı ay daha düzenli bir şekilde anne sütü ile beslenmesi desteklenmekte, hem de kadınların iş hayatından tam zamanlı kopmaması sağlanarak işe dönüşü kolaylaştırılmaktadır.
- Çocuk mecburi ilköğretim çağına gelene kadar kısmi zamanlı çalışma imkânı ise her iki ebeveyn için tanınmaktadır. Bu izni kullanan çalışanın, çalıştığı süre nispetinde, özlük hakları korunmaktadır.
- İş ve aile yaşamının uyumlaştırılması çerçevesinde 2016 yılındaki düzenleme ile açılış iznini Bakanlığımızdan alan “Özel Kreş ve Gündüz Bakımevlerinin” faaliyete geçtiği vergilendirme döneminden itibaren beş vergilendirme dönemi gelir ve kurumlar vergisinden muaf olması sağlanmıştır.
- Ayrıca, işverenlerce, kadın çalışanların çocukları için kreş ve gündüz bakımevi desteği verilmesi durumunda, bu desteğin, kadın çalışanın gelir vergisi matrahına eklenmeyerek, vergiden istisna edilmesi sağlanmıştır.
- Ücretsiz Bakım Hizmeti kapsamında Bakanlığımız tarafından tespit edilen ihtiyaç sahibi çocukların, Bakanlığımız izni ile açılan özel kreş ve gündüz bakımevleri ile özel çocuk kulüplerinde ücretsiz şekilde faydalanacakları %3’lük kontenjan ayrılması zorunludur.
- 2014/6058 Sayılı Kararla, özel sektörün kreş ve gündüz bakımevleri ile okul öncesi eğitim için gerçekleştireceği yatırımların, bölgesel desteklerden faydalanma imkânı getirilmiştir.

Bununla birlikte, Bakanlığımızca yürürlüğe konulan Kadının Güçlenmesi Stratejisi Belgesi ve Eylem Planı (2024-2028)'nda iş ve aile yaşamının uyumlaştırılması konusunda çeşitli faaliyetlere yer verilmiş olup ilgili tüm taraflarla iş birliği içinde çalışmalar yürütülmektedir. Eylem Planı'nın temel politika eksenleri; Eğitim, Sağlık, Ekonomi, Liderlik ve Karar Alma Mekanizmalarına Katılım, Çevre ve İklim Değişikliği olarak belirlenmiştir. Planda; beş temel politika eksenine ilişkin "5 Temel Amaç", "20 Strateji", "83 Faaliyet" yer almaktadır.

Bununla birlikte söz konusu eylem planında yer alan politika eksenleri altında ele alınmak üzere kesişen politika alanları belirlenmiş ve bunlar da "Özel Politika Gerektiren Gruplar" ile "Kesişen Çalışma Alanları" olarak iki alt başlıkta ele alınmıştır. Hem "Özel Politika Gerektiren Gruplar" hem de "Kesişen Çalışma Alanları" Strateji Belgesi ve Eylem Planı'nın genelinde temel amaç, strateji ve faaliyetlerin oluşturulmasında dikkate alınmıştır.

Özel Politika Gerektiren Gruplar başlığında,

- Kız çocukları,
- Engelli kadınlar,
- Yaşlı kadınlar,
- Kırsal alanda yaşayan kadınlar,
- Geçici koruma(GK)/uluslararası koruma (UK) başvurusu veya statüsü sahibi kadınlar,
- Tutuklu ve hükümlü kadınlar,
- Şiddet mağduru kadınlar,
- Yoksul kadınlara yer verilmiştir.

Kesişen Çalışma Alanları başlığında,

- Ailenin güçlenmesi,
- Afet ve acil durumlar,
- Mevzuat değişiklikleri,
- Cinsiyet ayrıştırmalı verilerin mevcudiyeti,
- Kadın erkek eşitliği eğitimleri,
- İzleme değerlendirme ve etki analizi çalışmaları,
- Kadın erkek eşitliğine duyarlı bütçeleme çalışmaları,
- Yerel yönetimlerle işbirliği,
- STK'lar ile işbirliği,
- Üniversiteler ile işbirliği,
- Özel sektör ile işbirliği,
- Erkek çocukları da dâhil kadınların güçlenmesi sürecine erkeklerin katılımına yer verilmiştir.

Bakanlığımız tarafından, kadının güçlenmesine yönelik politikaların merkezi ve yerel düzeyde, bütüncül bir bakış açısıyla, etkin ve koordineli bir şekilde yürütülmesini sağlamak amacıyla "Kadının Güçlenmesi Koordinasyon Kurulu" ve "Kadının Güçlenmesi İl Koordinasyon Kurulları" teşkil ettirilmesini konu alan Cumhurbaşkanlığı Genelgesi 8 Mart 2025 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Kadının Güçlenmesi Koordinasyon Kurulu, temel olarak kadınlara yönelik sunulan hizmetlerin etkin bir şekilde yürütülmesine yönelik tüm çalışmaları izlemek, değerlendirmek, koordinasyon ve işbirliğini sağlamak üzere görev yapacaktır. Diğer taraftan, Kadının Güçlenmesi İl Koordinasyon Kurulları" da kadının güçlenmesine ilişkin çalışmaların yerel düzeyde etkin şekilde yürütülmesi ve takibi amacıyla faaliyet sürdürmektedir.